

EBELİK ESASLARI KLİNİK UYGULAMALARI REHBERİ

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül DÖNMEZ

Dr. Öğr. Üyesi Çiler YEYĞEL

Prof. Dr. Fisun ŞENUZUN AYKAR

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-7409-97-1

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Ebelik Esasları Klinik Uygulamaları Rehberi

Yayıncı Sertifika No
47518

Editörler
Ayşegül DÖNMEZ
ORCID ID: 0000-0003-4930-0760

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Çiler YEYĞEL
ORCID ID: 0000-0002-9061-3817

Kapak Görsel
H.Pınar KÜLİGCAN

Fisun ŞENUZUN AYKAR
ORCID ID: 0000-0002-3466-4943

Bisac Code
MED033000

Yayın Koordinatörü
Yasin Dilmen

DOI
10.37609/akya.425

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşurmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Ebelik; bireyin gereksinimlerini/sorunlarını saptayan, bakım işlevlerini yerine getiren, ekip anlayışı içinde çalışan, aldığı kararların sorumluluğunu üstlenen, bağımlı, yarı bağımlı ve bağımsız rollerinin farkında olan bir sağlık disiplindir.

Ebelik eğitimi; kuram, sanat ve bilimin birleşmesi ile bilgi, beceri ve mesleki yeterliklerin kazanıldığı bir öğrenim sürecidir. Ebelik eğitiminde temel amaç; Dünya Sağlık Örgütü'nün ebe tanımı ve ebelik eğitimi ile ilgili uluslararası standartlarda, Berlin Deklarasyonu (2003) ve Avrupa Birliği'nin 80/155/EEC sayılı Konsey Direktifleri (2008) doğrultusunda ebelik programını başarı ile bitiren ebe adaylarının, alana özgü yeterli bilgi ve deneyimin yanında, özellikle meslek etiği ve meslek mevzuatı hakkında yeterli bilgiye sahip olmalarının sağlanmasıdır. Avrupa bölgesinde ortak birlik oluşturmak üzere başlatılan Bologna Süreci ile diğer ulusal ve uluslararası yükseköğretim programlarına paralel olarak ebelik eğitim programlarında da standardizasyon yapılmıştır. Bu bağlamda Ebelik eğitimi güncel koşullar ve teknolojiye uygun olarak gereksinimler doğrultusunda gelişmekte olup; ulusal çerçevede ebelik lisans eğitim (Yüksek Öğretim Yeterlikleri Çerçevesinde) programının standartları ulusal/uluslararası Mezuniyet Öncesi Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (EUÇEP) belirlenmiştir. Ayrıca ebelik eğitimi; mesleğinin asgari gerekliliklerine odaklanması ile ülkenin/bölgenin kültürel özellikleri, gereksinimleri ve ebelerden beklentilerini de karşılayacak bilgi, beceri ve donanımı kapsamalıdır.

Ebelikte temel ilke ve uygulamalarda rehber olması amacıyla hazırladığımız bu kitabın; öncelikle ebelik öğrencilerinin birinci sınıftan başlayarak eğitim sürecinin tamamlanmasına kadar geçen süreçte uygulama alanlarında yol gösterici olması, klinikteki ebe meslektaşlarımıza ve akademisyenlere de yararlı olması en önemli hedefimizdir.

Anadolu efsanelerinde insanlara şifa dağıttığı anlatılan Şahmeran'ı kadın sağlığını güçlendiren ebelik mesleği ile kapak görselinde buluşturan Çizer H.Pınar KÜLİGCAN'a teşekkür ederiz.

Kitabın ortaya çıkmasında büyük özveri gösteren ve bilgi birikimleri ile deneyimlerini ortaya sunan kitap bölümü yazarlarına, rehberin görsellerine katkı sağlayan Ebe İlknur ERGİN, Hemşire Ayşe ERİŞTİRENOĞLU, Dr. Tuğba ZEYREK'e ve Akademisyen Yayınevi'ne teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
-------------	---

1. BÖLÜM

ENFEKSİYON KONTROLÜ

El Yıkama	6
Kişisel Koruyucu Ekipmanların Giyilmesi	7
Kişisel Koruyucu Ekipmanların Çıkarılması	9
Cerrahi El Yıkama	11
Steril Eldiven Giyme ve Çıkarma	13
Cerrahi Kişisel Koruyucu Ekipmanların Giyilmesi	16
Cerrahi Kişisel Koruyucu Ekipmanların Çıkarılması	18
Steril Alan Oluşturulması	21

2. BÖLÜM

VÜCUT MEKANİĞİ VE HASTANIN HAREKET ETTİRİLMESİ- POZİSYON VERME UYGULAMALARI

Supine Pozisyonu Verme	24
Prone Pozisyonu Verme	27
Lateral Pozisyon Verme	30
Fowler Pozisyonu Verme	33
Semi Fowler Pozisyonu Verme.....	36
Ortopne Pozisyonu Verme	40
Sims Pozisyonu Verme	43
Dorsal Rekümbent Pozisyonu Verme	46
Litotomi Pozisyonu Verme	49
Knee Chest Pozisyonu Verme	52
Şok Pozisyonu Verme.....	55
Trendelenburg Pozisyonu Verme	58
Supine Pozisyonundaki Bireye Lateral Pozisyon Verme	61
Prone Pozisyonundaki Bireye Lateral Pozisyon Verme	64
Supine Pozisyonundaki Bireye Prone Pozisyonu Verme	67
Prone Pozisyonundaki Bireye Supine Pozisyonu Verme	70
Prone Pozisyonundaki Bireyi Yatak Kenarına Çekme	73
Bireyi Yatak Kenarına Oturtma	76
Bireyi Yataktan Sandalyeye Alma.....	79
Bireyi Sandalyeden Yatağa Alma	83

Bireyi Yataktan Sedyeye Alma.....	87
Bireyi Sedyeden Yatağa Alma	91

3. BÖLÜM

YAŞAMSAL BULGULAR

Elektronik Termometre İle Vücut Sıcaklığının Ölçümü ve Değerlendirilmesi	96
Timpanik Membran Termometresi İle Vücut Sıcaklığı Ölçümü ve Değerlendirilmesi	99
Dijital Termometre İle Vücut Sıcaklığının Ölçümü ve Değerlendirilmesi.....	101
Disposable Termometre İle Vücut Sıcaklığının Ölçümü ve Değerlendirilmesi	103
Radyal Nabız Sayımı ve Değerlendirilmesi.....	105
Apikal Nabız Sayımı ve Değerlendirilmesi	108
Solunum Sayımı ve Değerlendirilmesi	111
Tansiyon Ölçümü ve Değerlendirilmesi	113
Ağrının Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi	117
Oksijen Satürasyonu Ölçümü ve Değerlendirilmesi	121

4. BÖLÜM

İLAÇ UYGULAMALARI

Ampulden İlaç Çekme	126
Flakondan İlaç Çekme	131
İntramüsküler (Kas İçi-IM) Yolla İlaç Uygulama.....	135
İntravenöz (Ven İçi-IV) Yolla İlaç Uygulama	141
Subkutan (Deri Altı-SC) İlaç Uygulama	145
İntradermal (Deri İçi-ID) İlaç Uygulama	149
Rektal Yolla İlaç Uygulama	153
Vajinal Yolla İlaç Uygulama	156

5. BÖLÜM

İNTRAVENÖZ UYGULAMALAR VE SIVI TEDAVİSİ

Venöz Kan Alma.....	162
IV Kateter Uygulaması	168
IV Sıvı Tedavisinin Başlatılması	173
IV Solüsyona İlaç Ekleme	178
IV Pansuman Bakımı	184
IV İnfüzyon Akış Hızının Ayarlanması.....	188
IV Sıvı Tedavisinin Sonlandırılması	192

6. BÖLÜM

SOLUNUM SİSTEMİ UYGULAMALARI

Nazal Kanül İle Oksijen Uygulama	196
Maske İle Oksijen Uygulama.....	202
Nazofarengeal Aspirasyon Uygulama	209
Orofarengeal Aspirasyon Uygulama	215
Endotrakeal Tüp İçi Açık Sistem Aspirasyon.....	222
Endotrakeal Tüp İçi Kapalı Sistem Aspirasyon.....	228

7. BÖLÜM

SICAK-SOĞUK UYGULAMALAR

Termofor Uygulama.....	236
Lokal Sıcak Kompres Uygulama	239
Lokal Soğuk Kompres Uygulama	242
Buz Torbası Uygulama	245

8. BÖLÜM

ENTERAL BESLENME UYGULAMALARI

Nazogastrik Tüp Uygulaması.....	250
Nazogastrik Tüp Yoluyla Aralıklı Beslenme Yöntemleri	260
Nazogastrik Tüp Yoluyla Sürekli Beslenme Yöntemleri	267
Nazogastrik Tüp Yoluyla İlaç Uygulaması	273
Nazogastrik Tüpün Çıkarılması.....	277

9. BÖLÜM

BOŞALTIM SİSTEMİ UYGULAMALARI

Geçici Üriner Kateter Uygulama	282
Kalıcı Üriner Kateter Uygulama	289
Üriner Kateter Çıkarılması	296
Kateterden Steril İdrar Örneği Alınması.....	299
Aralıklı/Sürekli Mesane İrigasyon Uygulaması.....	302
Lavman Uygulaması.....	307

YAZARLAR

Derya KILINÇ

Arş. Gör. İzmir Tınaztepe Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi/Ebelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-3760-0985

Çiler YEYĞEL

Dr. Öğr. Üyesi İzmir Tınaztepe
Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/
Ebelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-9061-3817

Ayşegül DÖNMEZ

Dr. Öğr. Üyesi İzmir Tınaztepe
Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/
Ebelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4930-0760

Deniz AKYILDIZ

Dr. Öğr. Üyesi Kahramanmaraş Sütçü
İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi/Ebelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-8548-0485

Yeşim YEŞİL

Dr. Öğr. Üyesi Mardin Artuklu
Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/
Ebelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-2847-6978

Gizem ÖZTÜRK

Arş. Gör. Aydın Adnan Menderes
Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/
Ebelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-5236-0647

Leyla BARAN

Dr. Öğr. Üyesi Mardin Artuklu
Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-7881-8556